

Núm. 16 Hivern 2012

Parlem

EDITORIAL

OPINIÓ

3.– Els estímuls, per la *Sra. Eva March*.

L'ENTREVISTA

4.– *Sra. Maria Neus Bonshoms*, fàbrica de llanes d'Arsèguel.

PARLEM DE SALUT

7.– El fred, pel *Dr. Santi Sirvent*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.– Taller de tricotar. Tallers de pintura per a l'hivern. Participem amb la Marató de TV3. Dinar de la Gent Gran. Corals. Agraïments.

HISTÒRIES O CONTES

13.– Dues núvies, pel *Sr. Custodi Suils*.

LES NOSTRES RECEPTES I COSES CASOLANES

14.– Sopa de ceba.
Com curar penellons.

PARLEM AMB LA GENT GRAN

15.– El fred d'abans, amb les *Sres. Florentina Núñez i Rosario Guitart*.

RECORDEM

18.– Les nevades.

SENSACIONS

21.– Què t'aporta ser voluntari?

OCI I CULTURA

22.– Dieciocho años locos, poesia de Juan Flores.
Endevina qui és.

Equip de redacció:

Alba Escavias Vacas, Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Eva March Álvarez i Silvia Regueiro Artigas.

Han col·laborat en aquest número:

Neus Albanell, Dolors Aloy, Sussi Boniquet, Núria Balletbó, Maria Neus Bonshoms, Teresa Esclusa, Montse Espinalt, Rosa Fernández, Andrea Galarza, Teresa Garcia, Pepita Gazquez, Paqui Gomez, Montse González, Montse Graell, Alicia Grau, Núria Gulín, Jennifer Mazzochetti, German Maraza, Verònica Miranda, Assumpció Moles, Carmen Pajares, Lourdes Planavila, Miquel Planella, Angeleta Prat, Alejandro Sanfeliu, Mode Sánchez, Ramon Serrat, Santi Sirvent i Núria Solé.

Els nostres residents:

Vicenta Alises, Rosa Boix, Maria Caminal, Joan Corominas, Libertad Dolz, Juan Flores, Rosario Guitart, Carmen Millán, Florentina Núñez, Ramona Oliva, Francisca Pagés, Carmen Sánchez, Lola Sánchez, Ramon Serrano i Custodi Suils.

Foto portada: Teresa Garcia.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

El meu pare, sempre diu que l'hivern és dolent per als pobres. Quan li preguntes, explica que això mateix li sentia dir a la seva mare quan feia fred.

De la mà dels nostres padrins, hem pogut anar descobrint, el difícil que era viure, fa uns anys, amb moltes menys comoditats que ara, quan arribava l'hivern.

Amb ells, doncs, hem parlat del fred, hem recordat nevades, remeis pels penellons i la recepta de la sopa de ceba. També ens hem desplaçat fins Arsèguel per conèixer una mica de la nostra història. Finalment, hem volgut celebrar el dia Mundial del Voluntariat amb una aportació única en l'apartat de Sensacions. Esperem que aquestes pàgines us facin passar una bona estona.

Equip de redacció

Opinió

Els estímuls

Ja des de l'úter de la mare, ens anem desenvolupant, creixent amb aprenentatges i estímuls, acumulant facultats i coneixements. Així ho anem fent sempre, al llarg de la nostra vida. Fins que en un punt del camí ens aturem i comencem a fer el procés a l'inversa.

Per intentar pal·liar-ho podem utilitzar diferents teràpies, tant farmacològiques (medicines), como no farmacològiques. Entre aquestes últimes comptem amb teràpies cognitives, manipulatives, físiques, etc.

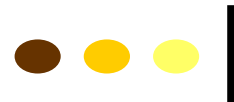
Però, quan creiem que ja no podem participar en aquestes teràpies per manca de facultats o d'energia, podem tornar als nostres orígens fetals, on bàsicament estem rodejats d'estímuls sensorials i potenciar-los; el tacte mitjançant massatges i carícies, l'oïda amb música significativa per a la persona, l'olfacte amb olis perfumats, el gust amb diferents aliments i la vista amb il·luminacions canviants.

Qui no s'ha transportat a la seva infància a través d'una olor concreta? Qui no ha recordat un fet puntual de l'adolescència escoltant una cançó? Qui no s'ha relaxat mitjançant una llum càlida? En fi, qui no ha recordat, ha sentit o s'ha emocionat a través d'una sensació?

Així doncs, tenim l'oportunitat de potenciar l'aparell sensorial i crear un estat de benestar en el si de la persona.

Eva March

Sra. Maria Neus Bonshoms

FÀBRICA DE LLANES D'ARSÈGUEL

La Maria Neus Bonshoms va néixer el 25 de gener de 1935 a Planoles. Va conèixer al seu marit quan anava a la botiga que tenien els seus pares a vendre'ls la llana. En casar-se, el 1958, va venir cap a Arsèguel, a viure i a treballar a la fàbrica de llanes. La vida de la Maria Neus és un tros de la nostra història i entre aquestes línees ens en fa una pinzellada.

Vostè no és filla d'Arsèguel, com hi va venir?

Jo vaig néixer a Planoles, un poble del Ripollès. La meva família tenia una botiga d'aquelles antigues on es venia una mica de tot. Allí vaig conèixer el meu marit, que llavors anava en cotxe venent la llana. L'any 1958 ens vam casar i vaig venir a viure amb ell a Arsèguel, a la fàbrica de llanes. Vam tenir dues filles, la Maria Àngels i la Neus. Cada una té la seva carrera, però estimen molt la fàbrica i m'ajuden molt.

Quin és l'origen d'aquesta fàbrica? Des de quan funciona?

La fàbrica es va construir el 1901, però la família ja es dedicava al negoci de la llana a dalt del poble d'Arsèguel. Hi tenien el negoci, però llavors ho treballaven tot a mà, sense cap màquina. Quan es van voler engrandir, van construir aquesta fàbrica. En els llibres de l'església, consta un registre de la família Isern de 1696 amb l'anotació de *teixidors de lli*. En aquella època hi havia molt lli plantat per la zona, després progressivament es va anar passant a treballar la llana que es comprava als pastors de tota la comarca.

D'on són les màquines?

Les màquines van venir de diferents països d'Europa, aquí no en feien. Són angleses, alemanyes i belgues. Entraven per Puigcerdà, en un carreta tirada per bous, i arribaven a Arsèguel pel camí ral. Un tècnic de la fàbrica ajudava en la seva instal·lació i posada en marxa.

Qui treballava a la fàbrica?

Hi treballava tota la família i gent del poble. Hi van arribar a haver-hi 17 treballadors. Majoritàriament eren noies joves que treballaven fins que es casaven. Llavors, deixaven la fàbrica per dedicar-se a cuidar la casa. Jo hi vaig treballar sempre, feia madeixes i ajudava al meu marit.

De quins colors i com tenyien la llana?

Tenyíem la llana de color vermell, verd i negre. El gris el fèiem tirant un grapat de llana tenyida de negre en passar la llana per la màquina. El marró no és tenyit, és la llana de l'ovella vorella.

El tint eren els pans de "can petxa". Eren uns pans com de goma que es tallava i desfeia en aigua calenta en una caldera d'aram que teníem, però la riuada del 82 se la va emportar.

Què fabricàveu amb la llana?

Primer de tot, la troca de llana de diferents colors.

Després el tapaboques, que era la manta del pastor i que ara es fa servir pel sofà o pel cotxe. El distribuïem a tots els comerços de Catalunya, al Pirineu, a Barcelona i als pobles de la costa. Per a aquests últims, també fèiem el piteu per als pescadors. Com que no hi havien botes, fèiem un teixit molt atapeït que s'encolava. Els pescadors s'ho enrotllaven a les cames com si fos una bena. També s'utilitzava per als animals, per evitar que es mullessin. El tapaboques i el piteu es feien ja al taller de dalt d'Arsèguel.

Finalment, vam començar amb els mitjons, aquests són cosa meva, i ara els guants i les gorres.

Quan va tancar la fàbrica?

La fàbrica encara funciona! Treballem i anem fent, les màquines s'engeguen a mesura que necessitem gènere. Ara estic acabant aquests tapaboques, estic fent el serrell. Després es renten i batanen i, per últim, es tallen.

Ve molta gent?

Sí, també venen molts col·legis. Els professors expliquen que aquesta fàbrica és la nostra història. Hi ha un col·legi d'Olot que ja fa 10 anys que ve. Molts aprofiten la setmana blanca, esquien pel matí i a la tarda venen a veure'ns. També han vingut molts polítics.

Recorda alguna anècdota simpàtica?

Si, l'altre dia va venir un noi que em va dir que ja havia estat a la fàbrica quan era petit amb el col·legi. Jo li vaig preguntar què feia ara i em va dir que era cantant. Quan marxava, se'm va ocórrer dir-li "que guanyis forces discos d'or" i la meva filla em va avisar que ja en tenia tres. Era un dels nois d'Estopa.

Parlem de salut...

EL FRED

Pel Dr. Santi Sirvent

Quan penso en la tardor, penso en el canvi de temps, en el canvi d'humor de les persones, en una època que ens porta records de tristesa, de solitud, d'enyorança. Deixem un estiu florit, lluminós i mogut i ens trobem, en deixar les festes, amb els nens al col·legi, amb els primers freds, amb els colors de la natura.

És un temps de canvi, en tots els aspectes, i també en el canvi de temps climàtic. Canviem la roba de l'armari, ens abriguem una mica més i comencem a posar la calefacció a casa. En definitiva, ens adaptem al canvi de temperatura, encara que ho fem d'una manera externa, superficial.

Si ho pensem, els humans tenim mitjans per adaptar-nos als diferents canvis, mitjans que els animals no tenen. Aquesta és la raó per la qual ells, els animals, senten o presenten els canvis de temps atmosfèrics molt abans que es produeixin i, d'aquesta manera, poden anticipar-se i poden actuar de la millor manera.

Les persones, com dic, no tenim aquest termòstat tan ben afinat. Encara que pensant-ho bé, els que hem patit una fractura o una intervenció quirúrgica, notem, en el nostre cos, quan es produirà un canvi de temps. Ho notem en aquella part, que ara, és més sensible. Això és degut, crec, que a mesura que passen els anys, les persones de més edat i les que han patit algun tipus de traumatisme o agressió en el seu cos, són, o som, més sensibles als canvis de pressió atmosfèrica, pressió que marca els diferents graus d'humitat de l'ambient.

De ben segur que ens donem per al·ludits quan recordem o notem aquest dolor en el nostre cos. Aquesta concordança obeeix a que estem fets majoritàriament d'aigua i, per tant, segons la quantitat d'aigua que hi ha a l'ambient, es modifica la nostra composició interna. Com si fossin companys d'aventures, l'aigua de fora i l'aigua de dins es relacionen amb el seu llenguatge particular.

Per altra banda, som les persones d'edat, les que notem més els canvis de temps, com si la sensibilitat vers tot a la vida augmentés quan ens fem grans. Els canvis que el nostre cos, i diria que també la nostra ànima, experimenta, no són per casualitat. Perdem aigua i calç, perdem elasticitat, perdem... quantes substàncies, energies i capacitats tenim. Però, no ens hem de fixar solament en el que perdem, també guanyem altres coses, guanyem saviesa, claredat, senzillesa i humilitat. En definitiva, guanyem sensibilitat.

Ens mirem més per dins, sabem escoltar i escoltar-nos.

Ben plegat, tot és una aventura, des del dia en que naixem, cada dia és una incògnita, encara que ara podem sospitar el temps que tindrem.

El que sí és segur, com dic sovint: si quan passes dels quaranta anys i et lleves al matí no et fa mal res, és que estàs mort.

Les nostres activitats

Taller de tricotar

Durant aquests mesos de tardor, alguns residents han participat en un petit taller de tricotar, que tenia diverses finalitats: divertir-nos, exercitar les mans i la memòria, realitzar manualitats de cara a l'hivern i als Nadals. Hem fet un calendari d'advent i un ninot de neu.

Tallers de pintura per a l'hivern

Hem canviat els colors càlids de la tardor: taronges, grocs, marrons... pels freds de l'hivern: blaus, liles i verds. Aquests ens estaran acompanyant fins a darrers de març. Bon hivern!

Participem amb la Marató de TV-3

Dinar de la Gent Gran

Enguany, el dinar de la Gent Gran, vam decidir de fer-lo a casa. Així podríem participar tots plegats, tant usuaris com treballadors.

El servei de cuina s'hi va esmerar i ens van donar un dinar a base de tapes. Tota una sensació de gustos, colors i olors!

Corals

Al llarg de la tardor, ens han acompanyat dues corals: la coral de l'Esplai, en motiu de la Setmana de la Gent Gran, i els nens de l'escola Mare Janer d'Andorra, en motiu de la Setmana de la Mare Janer.

Tots dos grups, tot i que són molt diferents, ens van fer passar una estona molt agradable i entretinguda.

Agraïments

Aquest any que ja s'acaba, hem realitzat una sèrie d'activitats que han estat possibles gràcies a l'ajut desinteressat d'un munt de persones.

En aquesta pàgina volem deixar constància del nostre agraïment.

Moltes gràcies a tots.

Centre Esportiu Esquitx

Consell Comarcal

Escola de Ball Xavi Susana

Escuela Isabel Doncel

Esplai de la Gent Gran

Estètica 5 Sentits

Forn de Pa Serafí

Forn-Pastisseria Duat

Francisco Amat

Herbes i Coses

La Caixa

Olga y sus bailarinas

Parador Nacional de Turisme de la Seu

Pastisseria Leiva

Peixateria Roca

Peluqueria G. Borja

Restaurant Cal Pacho

Restaurant Arbeletxe

Supermercat Plus Fresc

Teixits Montse

Agraïm la col·laboració desinteressada dels voluntaris:

Angeleta, Carmen, Encarna, Marina, Mossèn Mas, Pilarin, Pepita, Ramon, Rosa, Silvia, Verónica, Alejandro, German, Jenny i Núria.

Històries o contes

DUES NÚVIES...

Jo tindria uns 22 anys, treballava com a agricultor a Tornafort, un poblet del Pallars proper a Sort, i hi tenia una núvia en el mateix poble.

Eren les festes en un altre poble de l'alt Aragó, així que, amb un amic, vam decidir anar-hi a divertir-nos. Allí hi havia una amiga meva que em va presentar a la mestra del poble.

Ball durant tota la nit, amb el meu vestit nou que estrenava aquell dia, estava guapíssim. Finalment em vaig decidir a treure a ballar a la mestra...

Durant un temps vaig estar anant a visitar-la al seu poble, que estava a Osca, lluny d'on jo vivia. Havia d'agafar el cotxe de línia i després caminar durant mitja hora per a veure-la.

Després d'uns mesos, vaig decidir deixar-la. Al poc temps, la meva núvia de Tornafort, encara no sé com, es va assabentar que tenia una altra "amistat" i em va deixar.

Així doncs, vaig passar de tenir dues núvies a quedar-me solter. Amb la mestra, vam estar enviant-nos cartes durant algun temps després.

CUSTODI SUILS

Les nostres receptes

Sopa de ceba

Per les Sres. Libertad Dolz, Rosario Guitart, Francisca Pagés, Lola Sanchez i els Srs. Joan Corominas i Ramon Serrano

Ingredients:

1 ceba ½ litre d'aigua o de brou
Oli Un crostó de pa, si pot ser del dia anterior

Elaboració:

Encenem el foc, i en una cassoleta petita, o bé en una paella, posem el crostó de pa dur llescat fins que quedi ben torrat. El reservem.

Tallem la ceba a juliana i la tirem a la cassola, o a la paella, amb un rajolí d'oli. Ho deixem rossejar. Ho cobrim d'aigua i deixem bullir de 15 a 20 minuts. En un plat hi posem el pa que ja teníem torradet, i hi tirem per sobre el brou amb la ceba que hem bullit.

Es pot afegir un ou per persona, quan l'aigua està bullint amb la ceba. També s'hi pot afegir, abans de servir, una mica de formatge ratllat i després gratinar.

i coses casolanes

Per curar penellons

Per les Sres. Vicenta Alises, Libertad Dolz, Rosario Guitart, Carmen Millán, Francisca Pagés, Lola Sánchez i els Srs. Joan Corominas i Ramon Serrano

Mullar les parts afectades amb aigua ben calenta.

Mullar els penellons amb un gra de raïm esclafat.

Mullar els penellons amb un bullit d'api (coure durant 1h ¼, 1 kg d'api) tres cops al dia.

Fregar els penellons amb llesques de patata o bé amb el suc d'aquesta.

Per evitar la picor que produeixen els penellons, fregar-hi una mica de ceba.

En el cas que hi hagi ferida, tirar-hi una mica de suc de llimona.

Els remeis casolans recollits provenen de l'experiència dels padrins i de la cultura popular. Cal recordar que no tenen una base mèdica o científica comprovada.

Parlem amb la gent gran

El fred d'abans

FLORENTINA NÚÑEZ

La Florentina Núñez Prada té 88 anys i és natural de Cabarcos, una petita pedania de Sobrado, localitat de la comarca del Bierzo, província de Lleó. Ella recorda perfectament el paisatge que veia des de casa seva: el parc natural de la serra de l'Alzina i la Llastra que fan de frontera natural entre Ourense i Lleó.

Malgrat que la localitat està situada només a uns 750 metres d'altitud, Cabarcos no es lliurava per aquell temps del fred i de la neu que l'acompanyaven durant els hiverns.

Florentina, ja que abans no hi havien les comoditats d'ara, recordeu què fèieu quan ereu petita a casa per a combatre el fred?

Sí, ho recordo molt bé. En el poble les cases eren totes de fusta i fèiem sempre un foc al terra de la cuina per a cuinar-hi i escalfar-nos. Al seu costat, hi teníem uns bancs per a descansar i escalfar-nos, ja que era el lloc més calent de la casa.

Vol dir que hi havia una xemeneia a la cuina?

No, no, era al terra. En aquesta zona teníem molta fusta i la llenya era de fusta bona com el roure, l'alzina o el castanyer. Posàvem uns troncs molt grans i després una mica de minúcia per a ajudar-lo a encendre.

A més, el foc servia per a assecar les castanyes que estaven guardades en una espècie de golfa damunt de la cuina. Una vegada seques ja es podien fer les castanyes somalles (*castanyes pilongues*). El forn, a més de fer-hi el pa, també ens donava escalfor. Però no l'utilitzàvem cada dia. Quan tocava fer pa, cada 10 o 15 dies, es feien uns 12 pans i es guardaven en l'arca al costat d'altres aliments que ens servien per a passar l'hivern.

Quins altres aliments teníeu preparats per a passar l'hivern o per quan us quedàveu aïllats per la neu?

Recordo que en l'arca teníem sègol, blat i castanyes. Després, també teníem tot el de la matança del porc. Penjàvem els embotits per assecar-los, els posàvem en conserva o en adob. Per tenir llet i fer formatges, no hi havia problema ja que teníem moltes vaques.

I com us protegíeu del fred a la nit?

Doncs teníem uns matalassos que anomenaven *jergones* (màrfegues) amb quatre boques. Per elles es posava la palla, o les fulles de blat de moro. Eren els nostres llits. Després, quan vaig ser una mica més gran, ja vam tenir matalassos de llana que eren molt millors. Per a tapar-nos, teníem flassades que encarregàvem en un poble proper. Nosaltres portàvem la llana de les nostres ovelles i, a la fàbrica, ens les feien.

Recordeu alguna anècdota de quan ereu petita en relació al fred?

Bé, no sé si és una anècdota, però et puc dir que a l'hivern cada dia que anàvem al col·legi cada nen i nena, havia de portar un tronc per a l'estufa que tenien allí. A cap de nosaltres se'ns oblidava portar-lo!

Eren temps molt durs. No hi havia diners, ni cap comoditat. Per això vaig marxar a Barcelona quan vaig complir 20 anys. Ara, quan torno al poble, gràcies a Déu, ja res és igual que abans.

ROSARIO GUITART

La Rosario va néixer a la dècada dels anys 30 a Alàs. Allí es va criar i hi va romandre fins els 37 anys, quan se'n va anar a viure a un altre lloc, però en el seu cor se'n va emportar els records d'infància que avui dia bateguen amb més força que mai.

Rosario, recorda el fred que feia a Alàs quan era petita?

Doncs sí, tots passàvem molt fred i a mi sempre em sortien penellons als peus i a les mans. Les cases eren molt tancades i no tenien quasi ventilació, poques finestres i poca llum. La zona més calenta de la casa era la cuina que era on cuinàvem i fèiem vida. El millor, era quan ens assèiem en el banc que hi havia davant del foc. No era un banc qualsevol, estava protegit per darrere amb una fusta molt alta que arribava fins als peus. D'aquesta manera et posaves enfront del foc i per darrere no passava gens de fred.

I a l'hora de rentar-vos, passàveu molt fred?

I tant! Com que no hi havia calefacció, ni aigua calenta com ara, ens rentàvem ràpid i corrent cap a la cuina que allí s'estava calentet. Recordo perfectament el peu de ribella que teníem a casa. Hi posàvem una mica d'aigua calenta a la palangana, però tanmateix passàvem molt fred.

Es feia alguna cosa més per evitar el fred a casa?

Doncs recordo que abans d'anar a dormir la meva mare passava l'escalfallits, un braser de mànec molt llarg, entre els llençols que estaven gelats. Després, quan vaig ser més gran, posàvem la bossa d'aigua calenta. La meva germana i jo dormíem en l'habitació que hi havia al costat de la cuina, que acostumava a estar més calenta. Jo, de petita, sempre vaig creure que era per sort que ens havia tocat aquella habitació a nosaltres i la de dalt als meus pares. Fins que et fas gran i llavors te n'adones de com et protegeixen els pares.

Recordem

Les nevades

Els flocs de neu li van semblar estrelles que queien, cansades de sostenir-se inútilment al cel, decebudes de pensar que la seva llum trigava segles a arribar a la nineta dels ulls de les persones estimades.

*Jaume Cabré
Les veus de Pamano*

El canvi climàtic, avui dia, és un tema de conversa que ha calat a la vida de les persones. Gairebé tots els dies podem escoltar alguna notícia que en parla o tenir coneixement d'estudis que auguren canvis força importants en el nostre planeta per a un futur no molt llunyà.

Quan parlem de canvi climàtic amb els nostres padrins, ens diuen que els canvis ja existeixen ara, ja que les nevades que

ells recorden d'abans no tenen res a veure amb les d'ara. Potser eren tan copioses com les actuals, però tal vegada, els recursos a l'hora de desafiar-les eren molt diferents. En aquestes línies, recollim algunes de les seves vivències.

*“Aigua d’hivern,
aigua d’infern”*

Barcelona, any 1962. Libertad Dolz

Recordo que vam estar dos o tres dies sense poder anar a treballar. Tot estava col·lapsat. Van deixar de funcionar els autobusos i el metro. La recollida d'escombraries també es va paraitzar i per evitar que s'acumulés, es cremava en la "Plaça del Centre". Encara recordo la foguera. El col·lapse va ser tan gran, que l'alcalde de llavors va comprar diverses màquines llevaneus per evitar que tornés a succeir. Mai més es van utilitzar.

La Libertad, també ens comenta, que uns anys abans va haver una gelada terrible a la ciutat. Es van rebentar les canonades de moltes cases, però el que més la va impactar va ser la imatge de les Rambles aquell matí: un mantell de pardals morts cobrien per complet el terra del passeig.

*“Quan pel febrer trona,
la neu ja ressona”*

La Seu d'Urgell, any 1962. Ramón Serrano

Va ser durant aquesta nevada de l'any 1962 que van demanar de Barcelona que hi anés un professional a treure la neu amb la màquina llevaneus. No recordo com es deia el senyor, però el que sí recordo, és que va trigar moltes hores en arribar.

*“Any de neus senyorial
a l'estiu pastures frescals”*

Andorra la Vella, any 1990. Carmen Sánchez

Va succeir durant el pont de la Puríssima. Jo per aquell temps vivia a Canillo. La nevada va ser tan gran que es va paraitzar tot el país, malgrat estar acostumat a les nevades. Els restaurants i els hotels estaven abarrotats; molta gent va quedar bloquejada en els seus vehicles en cues terribles que no es movien durant hores. Fins i tot, es van esgotar les cadenes per als cotxes als comerços. El temporal va atrapar a molts turistes amb nens petits i gent gran. Per sort, les parròquies van posar a disposició de les persones atrapades a la carretera flassades, queviures i llet calenta per als més petits.

“Any de fred, mal per als pobres”

La Seu d'Urgell, any 1990. Rosa Boix

Aquí a la Seu, també es van viure les conseqüències de la nevada. Baixaven molts turistes d'Andorra que s'havien quedat atrapats i venien com podien a la Seu a buscar recer en algun hotel, però aquí també estaven tots plens. Es van habilitar els pavellons per acollir a tothom. Recordo que els veïns vam obrir les nostres cases per protegir, sobretot, a les parelles amb nens petits i a la gent gran. Va ser caòtic.

La Seu d'Urgell, any 1990. Maria Caminal

Recordo que aquell dia jo també em vaig quedar bloquejada i, encara sort, que em vaig poder quedar a dormir a casa d'uns amics un parell de dies. Va ser una nevada terrible.

*“A l'hivern el millor amic,
és un bon abric”*

Alàs, quan era petita. Rosario Guitart

La Rosario recorda, amb nostàlgia, que quan era petita, en més d'una ocasió, els homes del poble treien la neu amb pales i obrien camins per accedir a les cases. Era com un laberint i, alguns cops, es feien, fins i tot, ponts a les entrades de les cases! Era molt divertit.

La Puebla de Don Fabrique, fa molt anys. Carmen Millán

La Carmen, encara que no recorda quan va passar, ja que era molt petita, té molt present que un hivern va nevar moltíssim en el seu poble de Múrcia. En el seu record, el que ha quedat amb major nitidesa és veure els homes, a les teulades de les cases, retirant la neu per evitar que s'enfonsessin.

Mojácar, fa temps. Juan Flores

El sud tampoc es lliurava de les nevades i, encara que no fossin tan espectaculars, el Joan ens comenta que en el seu poble, quan era petit, recorda la platja més d'una vegada nevada, diu que semblava una postal de Nadal.

Sensacions...

Què t'aporta ser voluntari?

Hem produïx satisfacció
venir i donar-los una
estona de companyia.
Es fan estimar.

Angeleta

Jo hi gaudeixo, els hi
tinc molt d'afecte.
Aquest mes ja farà 12
anys que vinc com a
voluntària.

Encarna

Contenta. Confort. Fer
una tasca amb fruit,
és gratificant.

Carmen

Em transmeten
tranquil·litat,
generositat,
amabilitat. Entres i
estàs molt a gust.

Jenny

M'agrada.
Em sento útil.

Alicia

Benestar, satisfacció
personal, em sento bé
amb mi mateixa per
poder ajudar.

Rosa

Servir, veure la gratitud de les
persones en la seva riulla i en la seva
mirada. Marxo completa.

Vero

Sensació de benestar. Em sento molt
satisfeta en el sentit que puc ajudar a
la gent, de veure-la feliç. Em relaxa
saber que estic fent el bé.

Pepita

Sensacions positives i dures, em
transmeten tranquil·litat i alegria amb
les seves situacions personals.

Sanfri

Em motiva fer alguna cosa per
la gent i, al mateix temps,
aprenc la millor manera
d'actuar ja que amb la meua
mare no ho vaig poder fer.

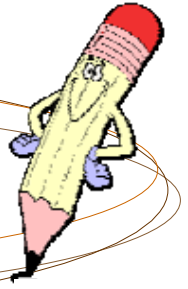
German

Vinc amb molta il·lusió.
Notes el calor que et
transmeten i que alhora
transmets tu a les
persones amb qui
estàs.

Marina

Oci i Cultura

Dieciocho años locos

Por fin venciste la meta
que tanto cuesta llegar,
dieciocho años locos
para en ti poder mandar.

Los dieciocho primeros
hasta llegar cuánto cuesta,
los segundos dieciocho
se van y no te das cuenta.

Se van y dejan su huella
que treinta seis cumplirás,
buscan los cincuenta y cuatro
otros dieciocho más.

Cuatro veces dieciocho
setenta y dos a contar,
esa es la medida de vida
que el hombre puede durar.

Si llegas a los noventa
quiero que puedas contar,
cinco veces dieciocho
con salud a rebosar.

Y a partir de los primeros
tu vida transcurrirá,
en una lucha sin tregua
hasta el día que acabará.

Un desengaño tras otro
que endureciéndote irás,
al pagarte falsamente
quien tu bien le pagará.

Pero sus altos y bajos
en este mundo tendrás,
deja que ríen primero
que el último ríe más.

Ríe y sigue riendo
aunque también llorarás,
la vida no es todo risa
hay mucho llanto detrás.

Sigue con tus dieciocho
hasta cuatro veces más
y haz feliz a los tuyos
que tú también lo serás.

El hombre que más te quiere
contigo siempre tendrás,
queriéndote como nadie,
tu padre, no hay otro más.

Tu padre
Juan Flores

La Seu d'Urgell, 15 de juliol de 1986

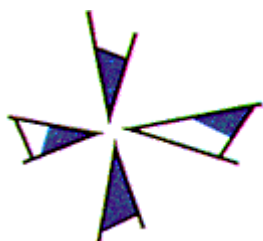
Endevina qui és:

Solucions:

- 1: Montse Graell, treballadora social
- 2: Dolors Aloy, fisioterapeuta
- 3: Montse Gonzalez, infermera de Laboratori
- 4: Neus Albanell, metgessa USS
- 5: Paqui Gomez, Admissions
- 6: Mode Sanchez, infermer d'Urgències
- 7: Núria Guñin, auxiliar d'infermeria de la Residència

Bon Nadal i millor 2013

fundació
sant hospital
la seu d'urgell